

Dr Włodzimierz Berner

JUBILEUSZOWY XX KRAJOWY ZJAZD POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORII MEDYCYNY I FARMACJI

W dniach od 26 do 28 września 2003 roku odbył się w Poznaniu XX Jubileuszowy Krajowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji, zorganizowany w 750 rocznicę Lokacji Miasta Poznania na lewym brzegu Warty. Zjazd przygotował Komitet Organizacyjny (powołany przez członków miejscowego Oddziału Towarzystwa), któremu przewodniczył dr hab. n. med. Roman Meissner, pełniący równocześnie funkcję prezesa Zarządu Głównego PTHMiF (kadencja za lata 2000-2003).

Uroczystość otwarcia Zjazdu pod Honorowym Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego i przy wsparciu Komitetu Honorowego – reprezentowanego przez przedstawicieli naczelnych i lokalnych władz administracji państwowej, nauki polskiej, najwyższej hierarchii kościoła rzymsko-katolickiego m. Poznania oraz wyższych uczelni poznańskich – odbyła się 26 września w Sali Czerwonej Pałacu Działyńskich, który w historii miasta stał się w XIX i na początku XX w. (w dobie niewoli narodowej) jednym z najważniejszych ośrodków polskości. W tym samym dniu organizatorzy, zaproszeni goście i uczestnicy obrad wzięli udział w odsłonięciu tablicy, upamiętniającej światowej sławy lekarza poznańskiego Roberta Remaka. Tablica – umieszczona na ścianie frontowej budynku Archiwum Państwowego m. Poznania – pozostawiła trwały materialny ślad po Zjeździe Jubileuszowym Towarzystwa.

Miejscem zakwaterowania uczestników Zjazdu był Hotel „Polonez”, w którym odbyły się również trzydniowe sesje naukowe. Ich tematyka obejmowała takie zagadnienia, jak: I. „Medycyna i farmacja XX wieku”, II. „Lekarze i farmaceuci na obczyźnie”, III. Dzieje medycyny poznańskiej – w 750-lecie Lokacji Miasta Poznania”, IV. „Od etyki do bioetyki”, V. „Metodologia historii nauk medycznych”, VI. „Varia”, prezentujące dowolną tematykę z dziedziny historii medycyny i farmacji.

Zjazd zgromadził liczne grono historyków, lekarzy i farmaceutów, nie tylko z ośrodków polskich, ale także z zagranicy, m.in. z Austrii, Białorusi, Niemiec, Rosji, USA i Węgier. Wśród osób przybyłych na Zjazd było wielu młodych pracowników nauki (ogółem prawie 25% wszystkich prelegentów), godnych kontynuatorów badań, prowadzonych przez starsze i średnie pokolenie historyków medycyny i farmacji.

Ogółem zgłoszono 155 referatów, w tym 15 przygotowanych przez członków i osoby związane z Oddziałem Łódzkim PTHMiF. Środowisko łódzkie zaprezentowało badania naukowe w czterech spośród sześciu tematów wiodących. W temacie I. udział referatowy mieli: dr n. hum. Włodzimierz Berner (*Rozwój i organizacja kadr służby zdrowia w Łodzi w okresie II Rzeczypospolitej*), lek. med. Maria Biegańska (*Nadzór higieniczny i organizacja kontroli nad dystrybucją mleka w Łodzi w latach 1925-1937*), dr n. hum. Marek Dutkiewicz (*Pomoc stomatologiczna w Legionach Polskich w latach 1914-1918*), prof. dr hab. n. hum. Andrzej Felchner (*Działalność i najważniejsze problemy piotrkowskiej służby zdrowia po I i II wojnie światowej*), prof. dr hab. n. med. Czesław Jeśman, dr n. hum. Zdzisław Jezierski (*Organizacja i działalność służb przeciwepidemicznych w wojsku polskim w latach 1918-1939; Porównanie występowania i zwalczania wybranych chorób zakaźnych w armiach obcych i WP w latach 1918-1939*), dr Z. Jezierski (*Służba sanitarna harcerek podczas drugiej wojny światowej*), lek. med. Krzysztof Kopociński (*Opieka duszpasterska w IX Szpitalu Okręgowym w Brześciu nad Bugiem; Zarys organizacji i działalności IX Szpitala Okręgowego w Brześciu nad Bugiem w latach 1920-1939*), dr hab.

n. farm. Bazyli Leszczyłowski (*Apteki i zawód farmaceutyczny w Polsce w latach 1946-1951*), prof. dr hab. n. hum. Jolanta Sadowska (*Ewolucja systemowa opieki zdrowotnej w sektorze ubezpieczeniowym w Polsce w latach 1920-1939*), prof. dr hab. n. med. Jerzy Supady (*Powstanie i rozwój łódzkiej szkoły fizjotrycznej (do 1939 r.)*); w temacie III. – dr Z. Jezierski (*Służba zdrowia okręgu poznańskiego Armii Krajowej*); w temacie V. – dr n. hum. Maria Wałęska-Siemińska (*Przesłanki filozoficzne w dziejach nauki o leku*); w temacie VI. – prof. J. Sadowska (*Medycyna w starożytnej kulturze chińskiej*).

Nadmienić warto, że wyrazem uznania dla członków Oddziału Łódzkiego było powierzenie prof. Jolancie Sadowskiej i prof. Czesławowi Jeśmanowi (oboje z Uniwersytetu Medycznego w Łodzi) oraz prof. Andrzejowi Felchnerowi (z Filii Kieleckiej Akademii Świętokrzyskiej w Piotrkowie Trybunalskim) kierownictwa obrad kilku sesji naukowych.

Pobyty w Poznaniu – oprócz uczestnictwa w sesjach naukowych – sprzyjał licznym spotkaniom towarzyskim, odbywanym w węższym i szerszym gronie. Niezapomnianą imprezą był bankiet w siedzibie Filii Poznańskiej Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej (mieszczącej się na Starym Mieście), połączony z prezentacją pieśni i muzyki żydowskiej. Wspomnieć należy także o wspaniałej uczcie duchowej, jakiej dostarczył koncert w kościele farnym p.w. św. Stanisława (najpiękniejszej świątyni barokowej na ziemiach polskich), zorganizowany specjalnie dla uczestników Zjazdu, którzy wysłuchali kompozycji, m.in. Jana z Ludziska, Jana Sebastiana Bacha i Cezara Francka. Wrażen estetycznych i poznawczych dostarczyła wycieczka do Biblioteki Kórnickiej, posiadającej bogate zbiory muzealne i biblioteczne, gromadzone głównie przez Tytusa Działyńskiego. Wśród najciekawszych eksponatów wymienić można rękopiśmienne pergaminowe księgi średniowieczne (najczęściej o charakterze sakralnym) i XV-wieczne drukowane inkunabuły (wszystkie z pięknymi ozdobnymi inicjałami), jak również XVI i XVII-wieczne zieleńniki i inne późniejsze dzieła o treści medycznej, kończąc na rękopisach niektórych prac Norwida, Słowackiego i Mickiewicza.

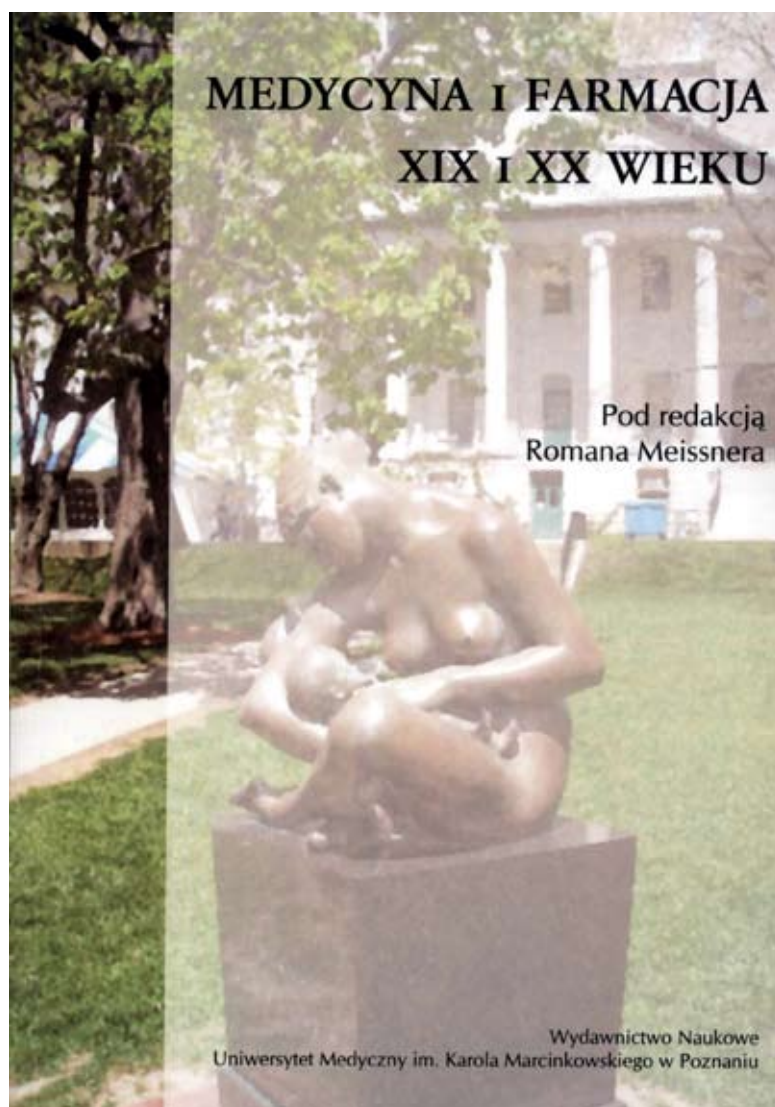
Jednym z ostatnich akcentów Zjazdu była Msza Święta w intencji członków PTHMiF, odprawiona przez Księdza Arcybiskupa Metropolity Poznańskiego prof. dr hab. Stanisława Gądeckiego w Katedrze w Ostrowiu Tumskim, w bardzo podniosłej atmosferze, w miejscu przesiąkniętym historią, gdzie przed ponad tysiącem lat odbył się chrzest Polski i gdzie spoczęli po śmierci twórcy polskiej państwowości Mieszko I i Bolesław Chrobry.

W dniu 27 września odbyło się Walne Zgromadzenie PTHMiF, na którym wysłuchano i przyjęto sprawozdania ustępującego Zarządu. Kulminacyjnym punktem posiedzenia był wybór nowych władz Towarzystwa, w tym jego prezesa; funkcję tę powierzono prof. dr hab. n. hum. Wandzie Wojtkiewicz-Rok z Oddziału Wrocławskiego (pierwszej kobiecie, która objęła ten urząd w blisko 80-letnich dziejach Towarzystwa). Organizację następnego XXI Krajowego Zjazdu w 2006 r. powierzono historykom medycyny i farmacji z Górnego Śląska, z siedzibą Oddziału w Katowicach. Stanowisko redaktora naczelnego *Archiwum Historii Medycyny i Farmacji*, czasopisma wydawanego przez Towarzystwo, pozostawiono nadal w rękach prof. dr hab. n. med. Zdzisława Gajdy z Oddziału Krakowskiego. Podkreślić należy, że XX Jubileuszowy Zjazd PTHMiF – w opinii jego uczestników – zakończył się sukcesem organizacyjnym i naukowym. W 2007 r. ukazały się drukiem, oczekiwane od dawna, materiały zjazdowe (ogółem 74 wybrane opracowania, w tym 11 autorstwa członków i osób związanych z Oddziałem Łódzkim).

Włodzimierz Berner: *Spotkanie historyków, Panaceum*, styczeń 2004 s. 15; Jubileuszowy XX Krajowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji. Program, Poznań 26-28 września 2003 s. 1-49; Jubileuszowy XX Krajowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji. Streszczenia referatów, Poznań 26-28 września 2003 s. I-XXXIV, 1-84; *Medycyna i Farmacja XX wieku*. Zagadnienia wybrane. Pokłosie Jubileuszowego Naukowego XX Krajowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji / pod. red. Romana Meissnera. Poznań 2007 s. VI-LXXIV; informacje z pobytu na Zjeździe, w posiadaniu autora niniejszego opracowania.

Medal pamiątkowy

Materiały zjazdowe PTHMiF